

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ วันนี้นั้นพระ เราอุทิศหาแสวงหาเพื่อมาทำบุญกุศลของเรา การทำบุญกุศลของเราก็เพื่อหัวใจของเรา เพราะหัวใจของเรา จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็แล้วแต่ นรกสวรรค์มีหรือไม่มี นั่นเป็นความเชื่อของเขา

แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุพเพนิวาสานุสติญาณ จตุปปาตญาณ อาสวักขยญาณ บุพเพนิวาสานุสติญาณระลึกอดีตชาติตั้งแต่พระเวสสันดรไป จตุปปาตญาณ ถ้ายังไม่สิ้นไปมันต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

วัฏฏะ วัฏฏะคือการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แต่เราเป็นคนที่มีบุญกุศลเราถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์ จิตนี้ไม่มีเว้นวรรค จิตนี้ไม่เคยตายๆ ถ้ามันมีบาปมีอกุศลมันก็ไปเกิดนรกอเวจี ไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน ถ้ามันมีบุญกุศลมันก็ไปเกิดบนพรหม ใครจะไม่เชื่อมันก็เป็นสิทธิ์ของเขา นี่ผลของวัฏฏะๆ

อจินไตย ๔ โลกนี้เป็นอจินไตย นรกสวรรค์เป็นอจินไตย ของมันมีของมันอยู่อย่างนั้น จิตเราต่างหาก จิตเราต่างหากที่สร้างคุณงามความดีมา เพราะได้สร้างคุณงามความดีมาได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เพราะสร้างความคิดมาถึงได้เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ถ้าสร้างบาปอกุศลมากก็ไปเกิดนรกอเวจี แล้วการเกิดนรกอเวจีมันปฏิเสธเพราะเรามักง่าย เพราะเราไม่มั่นคงในศาสนา

ถ้าเรามั่นคงในศาสนา นี่ไง สิ่งที่ว่าเวลาจิตนี้เป็นได้หลากหลายนักๆ กว่าจะได้มาเกิดเป็นมนุษย์ๆ ใจ เราเกิดเป็นมนุษย์แล้ว ดูสิ แร่ธาตุต่างๆ มันก็มีสภาพย่อยสลายไปเป็นธรรมดา

ชีวิตมนุษย์ก็เหมือนกัน ชีวิตมนุษย์หนึ่งร้อยปีมันก็ต้องตายไปเป็นธรรมดา มันมีอะไรคงที่บ้าง มันมีแต่ความสุขความทุกข์ มีแต่ความยึดมั่นถือมั่น มีแต่ความต้องการปรารถนา เท่านั้นแหละที่ไปยึดมั่นถือมั่นมัน ถ้ามีความปรารถนาไปยึดมั่นถือมั่นมัน

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาสอนที่นี้ไง เราเกิดมาๆ เกิดมาแล้วเรามีชีวิต เราจะทำคุณงามความดีของเราๆ

เวลาทำคุณงามความดีของเรากิเลสมันก็ว่า โง่เขลา ไม่ทันโลก ไม่ทันเขา เขามีมือใครยาวสาวได้สาวเอา เขาได้ผลประโยชน์ทั้งนั้นนะ ไฉนที่ได้ผลประโยชน์

ได้ผลประโยชน์มาด้วยความชอบธรรมๆ นะ ถ้าได้ผลประโยชน์มาจากความชอบธรรมสุจริต อันนั้นมันเป็นความสามารถ มันเป็นคุณงามความดี แต่มันได้มาด้วยการคดการโกง ด้วยเล่ห์ด้วยเหลี่ยม กว้านเอาฟืนเอาไฟมาเผาตนๆ ใจ ถ้ามาเผาตน สิ่งนั้นทำดีและทำชั่ว

ถ้าทำดีๆ คุณงามความดีมันส่งเสริมทั้งนั้น พระโพธิสัตว์ๆ เวลาพระโพธิสัตว์ทำคุณงามความดี ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย บารมีเต็มๆ เวลามันทำคุณงามความดีๆ มันอยู่ที่วาสนาของคน

ถ้าวาสนาของคนทำคุณงามความดีทำจนเคยชินนะ มันจะทำแต่คุณงามความดีของมันมันไปทำบาปไม่ได้หรอก มันไปทำบาปแล้วมันก็ผิดมันขวาง แต่ถ้าคนมันชั่ว หน้าไหว้หลังหลอก หน้าฉากสวยงาม

หลังจากๆ คุณสิ เวลาคนโดยทั่วไปในครอบครัวลูกหลานเราเป็นคนดีทั้งนั้นนะ เราเลี้ยงมาเพราะอยู่ใกล้ชิดมันได้การอบรมบ่มเพาะใช้ใหม่ เวลามันไปคบเพื่อน มันไปทำความผิดพลาดพ่อแม่นี้คร่ำครวญนะ “ลูกฉันเป็นคนดีๆ” คนดีก็คนดีต่อหน้าเรานี่ไง เวลาไปข้างนอก นี่ใจอารมณ์ชั่ววูบๆ

ถ้าคนดี ถ้ามันฝึกไว้อย่างนี้ๆ ใจ ถ้าฝึกไว้อย่างนี้ ความลับไม่มีในโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์นั้น สอนสามแดนโลกธาตุ สามแดนโลกธาตุนี้สั่งสอนไปหมด สั่งสอนไปหมดเพราะอะไร

เพราะว่าทุกคนปรารถนาพ้นทุกข์ๆ ทั้งนั้นนะ ทุกคนปรารถนาไม่อยากเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ทุกคนอยากจะทำคุณงามความดี แต่เราไม่เข้าใจตรงนี้ไง เราเข้าใจว่าเรามองแต่ว่าคนที่มียศถาณะ คนที่ร่ำรวย คนที่มียศถาบรรดาศักดิ์ คนที่รวยจะมีความสุขๆ ใจ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ คนที่มีอำนาจวิ่งเข้าไปแสวงหาไปกอด
แท่งกองไฟเนะ

คนถ้าเป็นหัวหน้า ดูลิ หัวหน้าครอบครัวเราต้องรับผิดชอบหมดใช่ไหม ในบ้านของเรา
เราต้องรับผิดชอบทั้งหมดใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน คนที่มีอำนาจ คนที่เป็นผู้ปกครอง ถ้าเขาเป็นคุณธรรมเขาต้องรับผิดชอบ
ทั้งประเทศ เขาแบกประเทศทั้งประเทศนะ มันมีความสุขที่ไหน

แต่ถ้าคนทำคุณงามความดีๆ เขาเสียสละ ถ้าเป็นความจริงเขาเสียสละเพื่อส่วนรวมก่อน
เขาเสียสละเพื่อสาธารณะก่อน ตัวเองมาทีหลังๆ พระโพธิสัตว์ตัวเองมาทีหลังทั้งสิ้น ให้คนก่อน

นี่ก็เหมือนกัน ดูลิ ในบ้านของเรานะ ลูกกินก่อน ลูกกินก่อน แล้วเหลือสุดท้ายแล้วปู่ย่า
ตายายถึงจะได้กิน นี่ถ้าเป็นธรรมนะ

แต่ถ้าไม่เป็นธรรมๆ ในบ้านมีปัญหาไปทั้งสิ้น ถ้าในบ้านมีปัญหาไป สิ่งที่เป็นปัญหามันก็
เหมือนกับผลของวิฏฐะนี่ไง

การทำบุญกุศล การต่างๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนที่เกิดมาได้
เห็นหน้ากันอยู่ในสังคม ไม่เคยเกิดเป็นพี่เป็นน้องเป็นญาติกัน ไม่มีเลย เพราะมันเกิดซ้ำเกิด
ซ้อนๆ แล้วเวลาเกิดซ้ำเกิดซ้อนมันมีปัญหากันมา มันมีผลของมัน

ถ้ามีผลของมัน เห็นไหม สังเกตได้ เวลาเจอหน้าใครนะ ใ้อโฮ! คนนี้ถูกชะตามากเลย จะ
ดีจะชั่วยังไม่รู้นะ ไปเจอคนนี้ ใ้อโฮ! รับไม่ได้เลย

ดูลิ มันให้ผลขนาดนั้นนะ ให้ผลขนาดนั้น พอเห็นเข้ามันมีปฏิกริยาเลยละ นั่นนะผลของ
กรรม

แต่ถ้าผลของกรรมนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวย์ยอมระงับด้วย
การไม่จองเวรนะ

ใครที่ขาดสติสัมปชัญญะ ได้ทำความผิดพลาดนั้นไป นั้นเป็นเวรเป็นกรรมของเขา ถ้าเรา
มีสติสัมปชัญญะพอ เราจะให้ภัยเขาโดยมีหลักการของเรา แม้เป็นพระ ชนนะเป็นมาร

คำว่า “แพ้เป็นพระๆ” แพ้เป็นพระต้องมีสติสัมปชัญญะยับยั้งสติปัญญาของเราได้ มีสติปัญญายับยั้งอารมณ์โกรธ อารมณ์ไม่พอใจของเราได้

คำว่า “แพ้เป็นพระ” นะ ถ้าเราไม่แพ้ เราก็เป็นมารเหมือนกัน เผลอหน้ากัน แล้วก็ปะทะกัน ไม่มีประโยชน์เลย แต่คนที่แพ้ได้ต้องประเสริฐ

วันพระๆ ประเสริฐที่ไหน ประเสริฐที่ในหัวใจของเรา หัวใจของเราเข้มแข็งมีสติปัญญาสามารถเหนี่ยวรั้งอารมณ์ของเราได้ ยับยั้งได้ ยับยั้งได้เพราะเชื่อมั่นในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เชื่อมั่นในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผลของวิญญะ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เป็นหัวหน้าฝูงสัตว์ เป็นหัวหน้าปกครอง เป็นจักรพรรดิ ได้เสียดละมามากมาย มหาศาล เสียดละมาแล้วเสียดละมาแล้ว เสียดละชีวิต เสียดละทุกๆ อย่างเพื่อผลประโยชน์ความสุขของสังคม ท่านทำของท่านมาตลอดจนบารมีเต็มนะ

บารมีสิบทัศๆ ตั้งแต่พระเวสสันดรไป คูสิ เสียดละขนาดไหน สุดท้ายแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ต้องมาเสียดละภรรยา เสียดละลูก เหมือนพระเวสสันดร พระพุทธเจ้าชาติสุดท้ายต้องเสียดละหมดเพื่อปรารถนาโพธิญาณ นี่พูดถึงว่าเวลาจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะถ้าเราเชื่อมั่นในคุณงามความดีตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติ ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะยับยั้งได้ เราพยายามจะยับยั้งเรา พยายามจะไม่ไปกว้านเอาฟืนเอาไฟมาเผาตัวเรา ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะได้พอ แล้วจะสร้างคุณงามความดี ทำคุณงามความดีๆ

เวลาทำคุณงามความดี เรามาวัดปฏิบัติ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เรายังสมาธิภาวนาเราก็พยายามทำคุณงามความดี เวลาทำคุณงามความดี เราเอาร่างกายนี้ถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุญกิริยาวัตถุ

เราจะเอาสะดวกสบายก็ได้ ประชาธิปไตยจะอยู่ที่ไหนก็ได้ จะดำเนินดำเนินอย่างไรก็ได้ แต่เรามานั่งสมาธิภาวนาเพื่อบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตเราจะสงบหรือไม่สงบ นั้นเราก็ปฏิบัติบูชา

แต่ถ้าจิตเราสงบเข้ามา เราไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตัวเป็นๆ ใจ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน หัวใจที่มันสงบระงับมันจะมีความชุ่มชื้นของมันมาก มันจะมีความสุขมาก แล้วความสุขนั้นจะไปแสวงหาที่ไหน

นี่ไง ทำบุญๆ นี่ไง ทำบุญๆ ก็เพื่อหัวใจดวงนี้ไง ถ้าทำบุญเพื่อหัวใจดวงนี้ ทำทานๆ ผลของทาน แล้วผลของทานมีอำนาจวาสนาจะประสบความสำเร็จในชีวิต ถ้าประสบความสำเร็จในชีวิต มีสติมีปัญญา เราแสวงหามาเพื่อดำรงชีพ

ถ้าสิ่งใดเราแสวงหามาแล้ว ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราได้เงินมา บาทหนึ่ง สิ่งหนึ่งเราไว้ดำรงชีพ สิ่งหนึ่งเราไว้เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ สิ่งหนึ่งเราเอาไว้ทำทาน อีกหนึ่งสิ่งเราจะฝังไว้ในดิน ทำบุญกุศล เราเสียสละ เสียสละเพื่อประโยชน์สาธารณะ ฝังในดินไว้เพื่อประโยชน์กับคุณงามความดีของเรา ถ้าคุณงามความดี นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอน สอนอย่างนี้ แล้วเวลาสอนมันเป็นเรื่องระดับของทาน เรื่องระดับของผลบุญที่เราได้ทำคุณงามความดีมา เราถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์ไง

มนุษย์เป็นอริยทรัพย์ อริยทรัพย์เพราะอะไร เพราะมนุษย์ต่างกับสัตว์ สัตว์ไม่มีกฎหมายคุ้มครองนะ สัตว์โดนฆ่าถูกต้องตามกฎหมาย นี่ไง หมู เห็ด เบ็ด ไก่ ซ่า โดยถูกต้องตามกฎหมาย มนุษย์ฆ่าไม่ได้

เวลาคนไปโรงพยาบาลๆ เขาบอกการุณยฆาต การุณยฆาตมันไม่เป็นกรรม

เป็นกรรมหมด ใครทำให้ตาย มันไม่ได้ตายโดยธรรมชาติ มันมีคนทำให้ตาย คนทำให้ตายมันเกิดมีเวรมีกรรมทั้งนั้น นี่กรรม การกระทำ การกระทำของเราสำคัญที่สุดไง ถ้าสำคัญที่สุด

แต่ในปัจจุบันนี้เราจะทำคุณงามความดีของเรา เราจะทำคุณงามความดีของเราๆ สิ่งใดๆ เราก็ได้ทำแล้ว ทานเราก็ได้ทำแล้ว ถือศีลด้วยความบริสุทธิ์ของใจ ใจนี้ไม่ก้าวก่าย ใจไม่

ส่งออก ใจไม่ไปกระทบกระเทือนใครทั้งสิ้น แล้วไม่กระทบกระเทือนใครทั้งสิ้นแล้ว เวลานั่งสมาธิ ภาวนามันยอมรับไหม มันไม่ยอมรับเพราะอะไร เพราะนั่งอยู่นี้แต่มันคิดไปร้อยแปด มันส่งออกไปข้างนอกหมดเลย

ถ้าส่งออกไปข้างนอก เราจะยับยั้งมัน เห็นไหม ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สติง สติยับยั้งมันๆ ถ้ามีสติ สติระลึกได้ หยุดเลย ถ้ามันพุ่งมันชาน สติพริบ! หยุดเลย แต่เดี๋ยวเดี๋ยวมันก็ไปอีก เพราะอะไร เพราะเราฝึกแค่นี้ไง

เรามีห้าบาทก็ใช้เงินได้ห้าบาท เรามีสิบบาทก็ใช้เงินได้สิบบาท เรามีเงินร้อยบาทก็ใช้เงินได้ร้อยบาท คนเขามีเงินเป็นล้านๆ เขาใช้ห้าบาทเขาสุขสบายมาก คนที่เขาฝึกสติเป็นสติอัตโนมัติ ครูบาอาจารย์ของเราสติเป็นอัตโนมัตินะ ครอบคลุมหัวใจได้ มันจะคิดไปไหน

เหมือนวัวเลย ผูกมันไว้มันจะไปไหน ถ้าวัวผูกมันไว้ มันไปได้ไหม

ความคิดของเรา หัวใจของเรา ถ้าเราผูกมันไว้ด้วยสติด้วยปัญญา ที่ครูบาอาจารย์ที่ท่านฝึกฝนมา เห็นไหม สติก็คือสติ มีสติแล้วทำคุณงามความดี มีสติแล้วฝึกหัดภาวนา แล้วเวลาเกิดปัญญาๆ สติมันแก้ก็เลยไม่ได้ แต่สติที่มันดีงาม ก็อนหินที่มันอยู่ที่พื้นพื้นมันไม่ขยับเลย มันก็มีสติหรือ...ไม่ใช่

เกิดจากจิตๆ คนต้องมีชีวิต คนต้องมีความรู้สึกทั้งนั้น สิ่งที่มีชีวิตมันทุกข์มันยากใจ แล้วธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เราเป็นคนชี้ทางๆ เธอต้องประพฤติปฏิบัติเอาขึ้นมา”

ถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ดวงใจดวงใดไม่มีมรรค ดวงใจดวงนั้นไม่มีผล ดวงใจดวงใดไม่มีสติไม่มีปัญญา ไม่มีหลักเกณฑ์ ดวงใจดวงนั้นเหลวแหลก ดวงใจดวงนั้นไร้สาระ ดวงใจดวงนั้นไม่เป็นประโยชน์

แต่ถ้าเวลาจะรักษาประพฤติปฏิบัติธรรม บัจจัตตัง สันทิฏฐิโก ดวงใจดวงนี้เวลาจิตสงบ มันก็มีศัจจรรยแล้ว แล้วเวลาเกิดศีล เกิดสมาธิ เกิดปัญญา มันพิจารณาของมัน เกิดธรรมจักร

แต่ของเราเกิดกงจักรๆ กงจักรคือมันไปโดยมาร กงจักรคือมันบีบบีบไปโดยความชอบใจของตน ด้วยความพอใจของตน ถ้าตนชอบก็ถูก ถ้าตนไม่ชอบก็ผิด

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีชอบและไม่ชอบ มันต้องมีชณิมาปฏิบัติทาสมควรพอดีถูกต้องดั่งงามทั้งสิ้น

ถ้ามันถูกต้องดั่งงามทั้งสิ้น ดวงใจดวงใดไม่มีมรรค ดวงใจดวงนั้นไม่มีผล ใจดวงใดไม่มี การฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ใจดวงนั้นพ้นจากกิเลสไม่ได้ การจะพ้นจากกิเลสมันต้องมีการกระทำ

ข้าวไม่มีความสุขเองได้ ข้าวมันต้องอาศัยความร้อน ข้าวมันต้องหุงต้องหามันถึงจะสุก ได้ จิตใจของเราต้องมีตบะธรรม ต้องมีการกระทำ ศีลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไง ธรรมะเป็นธรรมชาติ แสงพระอาทิตย์ไง ตอนนี่ยังใช้โซลาร์เซลล์ไง แล้วจะมาทำ หัวใจของเราให้สุกดั่งงามขึ้นมาไง แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันย้อนเข้ามา ที่ใจนี้

นี่พูดถึงเวลาปฏิบัติไง ถ้าเราไปวัดป่าๆ วัดครูบาอาจารย์ปฏิบัติมันสมควรที่มันจะได้ ประโยชน์ขึ้นมา ประโยชน์ขึ้นมานะ เราไปวัดไปวาเราได้อะไรกลับมาบ้าง

เวลาอยู่กับหลวงตานะ เวลาท่านมีญาติโยมมาหา นั้นนะท่านบอกเลย “เอาธรรมะ ต้อนรับ เอาธรรมะต้อนรับ” ท่านเอาคุณธรรมของท่าน ท่านเอาสัจจะความจริงต้อนรับ ต้อนรับ ของเราให้ได้ประโยชน์กลับไปไง

เราไปวัดไปวาแล้วเราได้ประโยชน์อะไรมาบ้าง เราไปทำบุญกุศล เรารู้จักบุญกุศลหรือไม่ เราได้เสียสละไปแล้ว ระดับของท่าน ท่าน ศील ภาวนา

ถ้าท่าน ศील ภาวนา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปวารณาหรือสัตว์ชน สัตว์ เวลาหรือสัตว์ชนสัตว์ หรือสัตว์ หรือหัวใจของสัตว์โลกใจ หรือหัวใจที่มันทุกขมันยากใจ หรือหัวใจที่ มันโดนบีบคั้นใจ หรือหัวใจที่มันเศร้าหมองอยู่นี่ไง หัวใจนี้

แล้วถ้าเราเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์มีการศึกษา มนุษย์ต้องมีหน้าที่การงาน มนุษย์ต้องมีการกระทำ นี่มันคุณงามความดีของโลก คุณงามความดี โลกียปัญญาๆ ปัญญาของโลก ปัญญาของเราที่สร้างคุณงามความดี ถ้าเราจะไม่มีสติปัญญาสามารถเข้าถึงโลกุตตรธรรม เข้าถึงการพ้นจากโลกนี้ได้ เราก็ต้องสร้างคุณงามความดีอย่างนี้ต่อเนื่องไปๆ

แต่ความดีอย่างนี้มันก็เป็นความดีของโลก ไม่ใช่ความดีของเรา ไม่ใช่ความดีจิตใจที่มันจะพ้นจากทุกข์ไปได้ แต่มันเป็นบุญกุศลที่มันจะติดแนบไปเป็นอามิสๆ ใจ ทำสิ่งใดถ้าเวลามันขาดสติมันทำความชั่ว ความชั่วมันก็เป็นอามิส มันก็ติดกับหัวใจนี้ไปใจ

ดวงใจมันทำทั้งดีและชั่ว มันมีบาปและบุญ เวลามันให้ผลๆ ใจ วิบากกรรม เวลาวิบากกรรมมันเกิดขึ้น วิบากกรรมมันเกิดขึ้นมันตกทุกข์ได้ยากทั้งสิ้น

แต่ถ้าบุญกุศลมันเกิดขึ้น ทำสิ่งใดก็พอใจทั้งสิ้น มันจะมีมากมีน้อยก็แล้วแต่ แต่จิตใจมันพอใจใจ ถ้าจิตใจมันพอใจ มันพอ พอมันพอขึ้นมามันก็มีความสุขความสงบความระงับ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ยืนนิ่งๆ นั่งนิ่งๆ มีความสุขมาก อยู่เฉยๆ มีความสุข แต่อยู่เฉยๆ ต้องมีสติปัญญา

อยู่เฉยๆ มันเฉยไม่ได้หรอก จิตเฉยไม่ได้ มันคิดร้อยแปด มันนั่งอยู่นี้มันคิดไปรอบโลก แล้วไปกว้านเอาแต่ความพอใจของมัน แล้วความพอใจนั้นไม่มีสิ่งใดที่มันสมควรปรารถนาเลย มันต้องการสิ่งที่ไม่สมควรปรารถนาทั้งสิ้น แล้วมันจะทุกข์ตลอดไป

แต่ถ้ามีสติปัญญา นั่งนิ่ง ยืนนิ่งๆ แต่มันพอ พอเพราะอะไร ปัจจัย ๔ ชีวิตนี้ดำรงชีวิตด้วยปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัยก็มีพร้อมอยู่แล้ว

แล้วปัจจัยเครื่องอาศัย ของที่ได้มา ภิกษุบิณฑบาตแล้ว สันนิธิ เก็บไว้กินพุงนี้ อาหารนั้นเป็นสันนิธิ พระเป็นปาจิตตีย์ สันนิธิๆ ใจ เก็บไว้มันเน่ามันบูดหมด ปัจจัยเครื่องอาศัยเก็บไว้ถนอมอาหารๆ แล้วถนอมไว้ได้ไหม

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ขึ้นมา เราทำของเรามันได้ตลอดขึ้นไป จิตใจมันก็อยู่ของมันได้ จิตใจที่มันโตขึ้นมาที่มันเป็นธรรมๆ เป็นธรรมแบบนี้เป็นธรรมขึ้นมาเพราะเราแสวงได้ เราทำของเรา เราพอเพียง

เวลาพระเราณะ เวลามักน้อยสันโดษ สิ่งที่ได้มาๆ มักน้อย มักน้อยเพราะอะไร มักน้อยเพราะแค่ดำรงชีพเท่านั้น สันโดษ ความสงบสงัด ความละเอียดรอบคอบ นี่ใจ สิ่งที่ได้มาๆ มันได้มาด้วยกลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมนะ

กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรม กลิ่นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ แล้วใครที่ประพฤติปฏิบัติถือศีลนั้นได้ตามศีลนั้นหรือไม่ ได้ทรงคุณธรรมหรือไม่ ถ้าได้ทรงคุณธรรมมา สิ่งใดมันก็มีของมันมาเป็นธรรมชาติของมัน ถ้าเป็นธรรมชาติของมัน

ถ้าผู้ที่มีสติปัญญา ปฏิสังขยา พิจารณาแล้วค่อยขบค่อยฉัน ทำภักติกๆ นี่มันเป็นกิจกรรม มันเป็นงานอันหนึ่ง งานเคี้ยวอาหาร งานกลืนอาหาร งานย่อยอาหารเพื่อให้ดำรงชีพไว้เท่านั้น

ดำรงชีพไว้ทำไม ดำรงชีพไว้ให้เขาดำใจไหม ดำรงชีพไว้ให้เขาย่ำยีหรือ

ดำรงชีพไว้คั่นคว่ำหาสัจจะความจริงในใจของตน ปัจจุบันตั้ง สันทิฎฐิโก สว่างกระจ่างแจ้งกลางใจของตน จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตนี้สำรวจกิเลสค้นหาความทะยานอยากหมดแล้วมันจะเวียนไปไหน จิตมันจะเวียนไปไหน มันไม่เวียนไปเพราะความรอบคอบ เพราะธรรมจักร เพราะสัจธรรม เพราะสัจธรรมอันนั้น ถ้ามันทำของมันสิ้น นี่สุดยอดของพระพุทธศาสนา

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์มันมีอยู่จริง สัจธรรมมีอยู่จริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ เราก็แสวงหาสัจจะความจริงใจ แต่เราไม่ต้องการสิ่งที่ว่ายึดมั่นถือมั่นทางโลก

จะสมความปรารถนาๆ เรื่องความปรารถนาสิ่งนั้น ถ้าทำคุณงามความดีมา ถ้าบุญกุศลมันมีมันก็สมความปรารถนา แต่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ๆ สิ่งนี้พอถึงที่สุดแล้วมันทำลายมันสำรวจมันคายทิ้งสิ้น

ถ้าคายทิ้งสิ้น วันนีวันพระ เรามาวัดมาวา มาวัดมาวาก็เพื่อหัวใจดวงนี้ แล้วมาวัดมาวา มันเป็นสภาคกรรม กรรมร่วมกัน จิตใจสูง จิตใจต่ำ จิตใจที่มันแตกต่างกัน เวลาแตกต่างกัน เรามีหน้าที่รับผิดชอบความคิดเรา เรามีหน้าที่รับผิดชอบหัวใจของเรา แล้วเรารักษาหัวใจของเรา

ฟังธรรมๆ กาลามสูตร อย่าเชื่อ ฟังธรรมๆ แล้วคิดพิจารณาไตร่ตรอง อะไรเป็นประโยชน์กับเรา อะไรสมความปรารถนาของเรา เราเล็งตรงนั้น แล้วสร้างสมตรงนั้นให้หัวใจเราเข้มแข็ง

พอหัวใจเข้มแข็งขึ้นมาละ มันฉลาดขึ้นมาละ มันอยากได้ดีกว่านี้ มันอยากได้มันคงกว่านี้ มันต้องการคุณงามความดีมากกว่านี้ แล้วมันจะแสวงหาของมัน แล้วเวลามันคงจริงๆ ขึ้นมาแล้วมันมันคงในหัวใจของตนๆ

ตagn้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ จะเกิดวิฤติขนาดไหน หัวใจดวงนี้แจ่มแจ้ง จะเกิดวิฤติขนาดไหน หัวใจนี้เป็นผู้รอดพ้น ไม่มีสิ่งใดไปกีดกันมันได้ถ้ามันทำได้จริง เหว้ง